

ภูมิอากาศจังหวัดปัตตานี

ขนาดและที่ตั้ง

ปัตตานีเป็นจังหวัดอยู่ทางภาคใต้ฝั่งตะวันออกของประเทศไทย ตั้งอยู่ประมาณที่ละติจูด 6.6° ถึง 7.0° เหนือ ลองจิจูด 101.1° ถึง 101.7° ตะวันออก มีเนื้อที่ประมาณ 1,940 ตารางกิโลเมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 1,055 กิโลเมตร

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดสงขลา
ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดนราธิวาส
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอ่าวไทย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดยะลา

ลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ลาดต่ำเหมาะแก่การกสิกรรม พื้นดินเป็นดินปนทราย ภูเขาหินน้อย มีแม่น้ำปัตตานี สายบุรี ยะหริ่ง และแม่น้ำหนองจิกไหลผ่าน พลเมืองส่วนใหญ่เป็นไทยมุสลิม อาชีพหลักคือการทำนา สวนยาง สวนมะพร้าว สวนผลไม้ ทำเหมืองแร่ เลี้ยงสัตว์และทำประมง

ลักษณะอากาศทั่วไป

จังหวัดปัตตานีอยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำเป็นฤดูกาล 2 ชนิดคือ มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งพัดผ่านมหาสมุทรอินเดียจึงพาเอาไอน้ำและความชุ่มชื้นมาสู่ประเทศไทย แต่เนื่องจากเทือกเขาตะนาวศรีซึ่งอยู่ทางด้านตะวันตกกั้นกระแสน้ำทำให้ภาคใต้ฝั่งตะวันออกและจังหวัดปัตตานีมีฝนน้อยกว่าภาคใต้ฝั่งตะวันตก ซึ่งเป็นด้านรับลม มรสุมอีกชนิดหนึ่งคือฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งพัดปกคลุมประเทศไทยช่วงฤดูหนาว จะมีลมจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็นลมเย็นและแห้งจากประเทศจีนพัดปกคลุมประเทศไทยทำให้ภาคต่างๆ ทางตอนบนของประเทศตั้งแต่ภาคกลางขึ้นไปมีอากาศหนาว แต่ภาคใต้ตั้งแต่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ลงไปรวมถึงจังหวัดปัตตานีกลับมีฝนตกชุกเพราะลมมรสุมนี้พัดผ่านอ่าวไทย จึงพาเอาไอน้ำและความชุ่มชื้นเข้าปกคลุม อากาศจึงไม่หนาวเย็นดังเช่นภาคอื่น ๆ ที่อยู่ทางตอนบนของประเทศ

ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดปัตตานี พิจารณาตามลักษณะอากาศของประเทศไทย แบ่งออกเป็น 3 ฤดูกาลดังนี้

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ระยะเวลานี้เป็นช่วงว่างของลมมรสุม หลังจากสิ้นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ อากาศจะเริ่มร้อนและจะร้อนจัดในเดือนเมษายนและพฤษภาคม แต่จังหวัดปัตตานีอยู่ใกล้ทะเลจึงไม่ร้อนมากนัก เพราะได้รับกระแสน้ำและไอน้ำทำให้อากาศคลายความร้อนลงไปมาก

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทยและยังมีร่องความกดอากาศต่ำปกคลุมภาคใต้เป็นระยะ ๆ ในช่วงต้นและปลายฤดู ทำให้มีฝนตกทั่วไป และเนื่องจากเป็นจังหวัดที่อยู่ทางด้านตะวันออกของภาคใต้จึงได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดผ่านอ่าวไทย ทำให้มีฝนตกในช่วงเดือนพฤศจิกายนและธันวาคมอีกด้วย

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ จะมีลมเย็นและแห้งจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย ทำให้อุณหภูมิลดลงทั่วไปและมีอากาศหนาวเย็น แต่เนื่องจากจังหวัดปัตตานีอยู่ด้านชายฝั่งตะวันออกของภาคใต้อุณหภูมิจึงลดลงเพียงเล็กน้อยเป็นบางครั้ง และตามชายฝั่งจะมีฝนตกทั่วไป

อุณหภูมิ

เนื่องจากจังหวัดปัตตานีตั้งอยู่ในคาบสมุทรที่เป็นแหลมยื่นออกไปในทะเล จึงได้รับอิทธิพลอย่างเต็มที่จากมรสุมตะวันออกเฉียงใต้จากมหาสมุทรอินเดีย และมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งพัดผ่านอ่าวไทย ทำให้ได้รับไอน้ำและความชุ่มชื้นมาก อุณหภูมิโดยเฉลี่ยจึงไม่สูงมากและอากาศไม่ร้อนจัด ส่วนฤดูหนาวจะมีอากาศเย็นได้บางครั้งคราว อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี ประมาณ 27.1 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 32.2 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยตลอดปี ประมาณ 23.3 องศาเซลเซียส เดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุดคือเดือนเมษายน ซึ่งอุณหภูมิสูงที่สุดที่เคยตรวจวัดได้คือ 38.0 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ.2548 ส่วนอุณหภูมิต่ำที่สุดที่เคยตรวจวัดได้คือ 16.7 องศาเซลเซียสเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2536

ฝน

ปัตตานีเป็นจังหวัดที่อยู่ทางภาคใต้ฝั่งตะวันออกจัดว่าเป็นจังหวัดที่มีฝนค่อนข้างดีตลอดปี ในฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจะมีฝนชุกมากกว่าฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ เพราะอยู่ทางด้านตะวันออกของภาคใต้ ไม่มีภูเขาสูงปิดกั้น จึงได้รับมรสุมเต็มที่ทำให้มีฝนตกชุกโดยเฉพาะเดือนพฤศจิกายนและธันวาคม ปริมาณฝนของจังหวัดอยู่ในเกณฑ์ดีถ้าเทียบกับทั้งประเทศ แต่ถ้าเปรียบเทียบกับภาคเดียวกันถือว่าปานกลาง ฝนเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 1865.1 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 145 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนพฤศจิกายน มีฝนเฉลี่ย 406.6 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 20 วัน ส่วนปริมาณฝนสูงที่สุดที่เคยตรวจวัดได้ใน 24 ชั่วโมงคือ 274.3 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ.2553

พายุหมุนเขตร้อน

พายุหมุนเขตร้อนที่ผ่านบริเวณภาคใต้และทำความกระหึ่มกระเทือนให้กับจังหวัดปัตตานี ส่วนมากเป็นพายุดีเปรสชัน ซึ่งก่อตัวขึ้นบริเวณทะเลจีนใต้หรือมหาสมุทรแปซิฟิก แล้วเคลื่อนตัวเข้ามาในอ่าวไทยส่วนมากในช่วงระหว่างเดือนตุลาคมถึงธันวาคม พายุนี้ทำให้มีฝนตกหนักและมีลมกระโชกแรงเป็นครั้งคราว บางครั้งทำให้เกิดน้ำท่วมฉับพลันได้ กำลังแรงของลมและคลื่นลมในทะเลจะทำอันตรายแก่อาคารบ้านเรือน พืชผลการเกษตรรวมถึงเรือประมงต่าง ๆ จากข้อมูลสถิติตั้งแต่ปี พ.ศ.2594 – 2556 มีพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนเข้าสู่จังหวัดปัตตานีโดยตรงเพียง 7 ลูก โดยพายุที่มีความรุนแรงและทำความเสียหายให้แก่จังหวัดปัตตานีและภาคใต้เป็นบริเวณกว้างได้แก่พายุโซนร้อน “แฮเรียต” ซึ่งเคลื่อนตัวผ่านจังหวัดนครศรีธรรมราช สงขลาและสุราษฎร์ธานี ระหว่างวันที่ 25 – 26 ตุลาคม พ.ศ.2505 ก่อนลงสู่ทะเลอันดามัน พายุนี้ได้ทำความเสียหายเกือบทุกจังหวัดในภาคใต้ โดยมีผู้เสียชีวิตถึง 935 คน และบาดเจ็บ 445 คน ทรัพย์สินของทางราชการและราษฎรเสียหายคิดเป็นมูลค่าถึง 1,320 ล้านบาท นับเป็นความเสียหายจากภัยธรรมชาติที่ร้ายแรงครั้งหนึ่งของประเทศไทย ส่วนพายุที่เคลื่อนตัวเข้าสู่จังหวัดปัตตานีโดยตรงมีเพียง 1 ลูก และมีกำลังแรงเป็นพายุดีเปรสชัน โดยเคลื่อนเข้ามาเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ.2507

ที่ตั้งสถานีอุตุนิยมวิทยาในจังหวัดปัตตานี

สภาวะอากาศที่จัดทำขึ้นทั้งหมดนี้ ได้มาจากผลการตรวจของสถานีตรวจอากาศปัตตานี ซึ่งทำการตรวจสอบการตรวจอุตุนิยมวิทยาต่างๆ วันละ 8 เวลา คือเวลา 0100, 0400, 0700, 1000, 1300, 1600, 1900 และ 2200 น.แล้วส่งรายงานผลการตรวจไปยังกรมอุตุนิยมวิทยาเพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลสถิติต่อไป

สถานีตรวจอากาศปัตตานี ตั้งอยู่ในเขต อ.หนองจิก จ.ปัตตานี 94170 (โทรศัพท์ 073 431134) มีที่ทำการอยู่ในบริเวณท่าอากาศยานปัตตานี หรือที่ละติจูด 6 องศา 47 ลิปดาเหนือ และลองจิจูด 101 องศา 09 ลิปดาตะวันออก อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 5 เมตร

หมายเหตุ

- สถิติภูมิอากาศที่เป็นค่าเฉลี่ยใช้ข้อมูล คาบ 30 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2524 - 2553
- สถิติภูมิอากาศที่มีค่าเป็นที่สุดใช้ข้อมูล ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 - 2556

ศูนย์ภูมิอากาศ สำนักพัฒนาอุตุนิยมวิทยา
กรมอุตุนิยมวิทยา